

Bölüm 1

KOLEKTİFLEŞTİRME SÜRECİNDE TOPLUMU TARIMA TEŞVİK ETME ARACI OLARAK AFİŞ

Yasemin GÜRSOY¹

Giriş

Çarlık rejiminin ardından kurulan Sovyetler Birliği, köylü toplumu üzerine inşa edilmeye çalışılan bir işçi devletidir. Bu devlet, Karl Marks'ın arzu ettiği gibi sanayileşmeyle ortaya çıkan bir işçi hareketi sonucunda değil, büyük ve güçlü bir devrim hareketiyle, kan ve silahla kurulur. Devrimin ardından gelen iç savaş sanayileşme sürecini yavaşlatırken ülkenin yapılanması ve gelişmesi için tarım sektörüne büyük yük düşer. Sovyetlerde tarımın gelir kaynağı olma görevi uzun bir dönem boyunca devam eder.

Sovyetler Birliği gibi Marksist teorinin uygulandığı ülkelerde ekonomik gelişmenin ve sanayileşmenin hızlanması için tarım sektöründen sürekli olarak fon aktarımı yapılır. Örneğin, Sovyetler Birliği'nde aynı vergilendirme kolhoz ürünlerinin %20 ila %50'sinin değerinin çok altında resmi kuruluşlara zorunlu teslimleriyle gerçekleştirilir. Öyle ki 1938 yılında piyasa değeri 53 ruble olan çavdar çiftçilerden 9 rubleye alınmıştır (Dinler, 2000: 61).

Sovyetlerde tarım sektörü sadece devletin yeniden inşası ve sanayinin gelişmesi için yüksek vergilerle sınanmaz, ardı ardına gelen olaylar bu sınavı daha da zorlaştırır. Bu olaylardan İç Savaş, kolektifleştirme politikası ve II. Dünya Savaşı tarım sektöründen daha fazla gelir elde etme ihtiyacı doğururken, köylülerin de yükünü artırır. Profesör L. Krementsov (2009: 269), bu süreci çok net bir şekilde ortaya koyar: 1917 yılından itibaren köylüler, köylerinin ülkenin yemliğine dönüştürülmesini amaçlayan büyük bir baskıya maruz kaldılar. Köyde yaşayanların özlük haklarına hiçbir zaman hoşgörü gösterilmedi. Devrim sonrası toprak verilen ve bu topraklarda dürüstçe çalışan köylüler, 1929 yılında, Sovyet yönetiminin en korkunç ve uzlaşmaz düşmanları *kulaklar* olarak ilan edildiler ve ortadan kaldırıldılar. 1932-1933 yıllarında köylerde büyük bir kıtlık görüldü. 1941'de ise milyonlarca hayatı alıp götüren II. Dünya Savaşı başladı. Sonrasında kölelik yasasının fiilen geri dönüşü olan *pasaportsuz bırakma* ortaya çıktı. Yönetim, köylerden kaçmaya çalışan köylüleri, pasaportlarını ellerinden alıp kırsalda tutmayı denedi. Teknik devrimden sonra ise verimli topraklar, fabrika binaları ya da baraj yapmak amacıyla köylülerin elinden alındı.

¹Arş. Gör. Dr., Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, yasemingursoy@trakya.edu.tr

Kaynakça

- Akan, M. (2017). Sovyet Propaganda Afişlerinde "Doğu" İmgesi. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 17/2 Kış, 77-102.
- Boratoğlu, K. (2004). *Tarımsal yapılar ve kapitalizm*. (3. Baskı). Ankara: İmge Kitabevi.
- Dinler, Z. (2000). *Tarım ekonomisi*. (5. Basım). Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.
- Geçikli, F. (1999). Geçmişten günümüze propaganda kavramı. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 9, 265-276.
- Gürsoy, Y. (2017). Fyodor Abramov ve bir uyanış öyküsü geçmişe yolculuk. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:4, Sayı:11, 643-656.
- İşık, M. & Eşitti, Ş. (2015). I.Dünya Savaşı propaganda afişlerinde kadın temsillerinin toplumsal cinsiyet bağlamında göstergebilimsel incelenmesi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 70(3), Cilt 70, No. 3, 655-682.
- İlizarov, B. (2015). Иосиф Сталин в личинах и масках человека, вождя, ученого. (10/08/2018 tarihinde <https://www.litmir.me/bd/?b=253680> adresinden ulaşılmıştır).
- İnceoğlu, Ç. (2013). Sovyet Propaganda Animasyonlarında Batı ve Batılı İmgesi, *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 19, 23-40.
- Krementsov, L. (ред.). (2009). Русская литература XX - начала XXI века. В 2 томах. Том 2. 1950-2000-е годы. Москва: Издательство Academia.
- Lewin, M. (2008). *Sovyet Yüzyılı*. (Renan Akman Çev.). İstanbul: İletişim.
- Öztoğat, N. (1999). Görsel Nesnelerin Çözümlemesinde Göstergebilimsel Yöntem. *Dilbilim Araştırmaları*, 135-141.
- TDK. (2018). *Büyük Türkçe Sözlük*. (12/08/2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=4051 adresinden ulaşılmıştır).
- TDK. (2018). *Güncel Türkçe Sözlük*. (12/08/2018 tarihinde http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=REN%C3%87PER adresinden ulaşılmıştır).
- Topbaş, H. (2003). *Seçmenlerin motive edilmesinde siyasal afişlerin rolü: 1999 genel ve yerel seçimlerinde CHP ve MHP'nin kullanmış oldukları siyasal afişler örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yalır, R. (2014). *1990-2013 Yılları arasında afiş ve sosyal afişlerin grafik tasarım ve teknolojik açıdan incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.
- Yayla, H. (2014). *Afiş sanatının görsel iletişim sanatlarındaki yeri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi.
- Afişler:
- Resim 1. Korableva, V. (1930). Иди, товарищ, к нам в колхоз! (01/02/2018 tarihinde http://www.plakaty.ru/plakaty/agitatsionnye/idi_tovarishch_k_nam_v_kolkhoz/ adresinden ulaşılmıştır).
- Resim 2. Yefanov, V. (1931). Ни одного ректара незасеянной земли! (01/02/2018 tarihinde http://artihaus.narod.ru/PR/EFVP_000752.html adresinden ulaşılmıştır).
- Resim 3. Svarog, V. (1931). Батраки и комсомольцы, на трактор! в ударные колонны весеннего сева! (01/02/2018 tarihinde http://www.plakaty.ru/plakaty/sotsialnye/batraki_i_komsomoltsy_na_traktor/ adresinden ulaşılmıştır).
- Resim 4. Govorkov, V. (1933). Колхозники и единоличники! Сдадим хлеб государству по обязательству полностью и в срок! (01/02/2018 tarihinde http://www.plakaty.ru/plakaty/sotsialnye/kolkhozniki_i_edinolichniki_sdadim_khleb_gosudarstvu/ adresinden ulaşılmıştır).
- Resim 5. Govorkov, İ. (1933). Колхозник охраняй свои поля от классовых врагов - воров и лодырей, расхищающих социалистический урожай! (01/02/2018 tarihinde http://www.plakaty.ru/plakaty/sotsialnye/kolkhoznik_okhranyay_svoi_polya_ot_klassovykh_vragov/ adresinden ulaşılmıştır).
- Resim 6. Govorkov, İ. (1936). Зорко охраняй социалистический урожай. (01/02/2018 tarihinde http://www.plakaty.ru/plakaty/sotsialnye/zorko_okhranyay_sotsialisticheskii_urozhay/ adresinden ulaşılmıştır).
- Resim 7. Kukrıniksı (Kolektif). (1930). Уничтожим кулака как класс. (01/02/2018 tarihinde http://www.plakaty.ru/plakaty/voennye/unichtozhim_kulaka_kak_klass/ adresinden ulaşılmıştır).

Resim 8. ---. (1930). Вышибем кулаков из колхозов. (10/08/2018 tarihinde <https://kulturologia.ru/blogs/260118/37597/> adresinden ulaşılmıştır).

Resim 9. Mihail M. (1930). *Go Into The Collective Farms!* (01/02/2018 tarihinde <http://www.artnet.com/artists/mikhail-mikhailovich-cheremnykh/peasant-women-go-into-the-collective-farms-4ydd3A-b5VqyKC2795rzVMw2> adresinden ulaşılmıştır).

Resim 10. Pinus, N. (1933). *Женщины в колхозах — большая сила...* (01/02/2018 tarihinde http://www.plakaty.ru/plakaty/sotsialnye/zhenshchiny_v_kolkhozakh_bolshaya_sila/ adresinden ulaşılmıştır).